O tuđicama u prijevodu Biblije Hrvatskoga biblijskoga društva

dijalog.hr/kultura/knjige/o-tudicama-u-prijevodu-biblije-hrvatskoga-biblijskoga-drustva/89746

Petar Marija Radelj June 14, 2026

Odlika je dosadašnjih prijevoda Svetoga Pisma na hrvatski bila da dosljedno prevode i time čitatelju približavaju sve što se može prevesti. Stoga su tuđice u starijim prijevodima Biblije ostali osobiti svetopisamski

- hebrejizmi: abadona, Adonaj, amen, aleluja, bat, efa, efod, Emanuel, hosana, golgota, mana, rabi, Sabaot, sotona, šekel, talent, teraf, tumim, urim;
- arameizmi: barnaba, boanerges, efata, gabata, kefa, korban, kumi, maranata, rabuni, talita;
- grecizmi: anđeo, apostol, đavao, evanđelje, Isus, Krist…

I ništa drugo. Sve su se ostale riječi prevodile.

Prevrat u prevođenju Svetoga Pisma

Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera u prosincu 2025. donijela je preokret i oko uporabe tuđica u prevođenju Svetoga Pisma. U tobože „prvi cjeloviti katolički prijevod“, koje oni ujedno predstavljaju i kao „novi“, i „osuvremenjeni“, i „razumljiviji“, i „ekumenski“, i „interkonfesionalni“, pa i „intereligiozni“, ali i „studijski“, i „govorni“, i „standardni“ – ukratko pridijevaju mu svaki pridjevak koji može proširiti ciljanu skupinu kupaca – unijelo se mnoštvo međunarodnica (internacionalizama) za koje postoji odgovarajuća zamjena u hrvatskom standardnom jeziku.

Svrha takve novotarije nije protumačena, a čini se da ona može biti pokazatelj nedovoljna poznavanja hrvatskoga jezika, pomodarstva i/ili provedbe nesustavne redakture i lekture.

To najbolje potvrđuje sâm taj prijevod *Biblije*, napravljen s primišlju „da bi korištenje rijetkih i nepoznatih riječi… otežalo komunikaciju s čitateljima“ (nepotpisani *Predgovor*, str. II). U zbilji tako se neujednačeno rabe i posuđenice i riječi koje proistječu iz hrvatskoga jezičnoga razvoja da se ne zna kako su one istoznačnice, nego ostaje otvoreno imaju li drukčije značenje.

Poraba različitih izraza za isti pojam najčešće rezultira šumom u priopćavanju, nejasnoćama i pogrješnim tumačenjima. Koje bi moglo biti suvislo obrazloženje za nedosljedno prevođenje na hrvatski izraza koji je dosljedan u svetopisamskim izvornicima i u prijevodima na sve ostale jezike? Posljedica – ako ne i nakana – jest namjerno zbunjivanje.

Ovdje nije riječ o porabi različitih izraza kao stilskih ukrasa (istoznačnica) u paralelnosti, tako svojstvene svetopisamskomu izričaju, nego o sklonosti pojedinih prevoditelja ili njihovih korektora i lektora da rabe tuđice, a drugih da to ne čine, što u redakturi nije usklađeno, nego je, naprotiv, pojačano uporabom različitih stranih izraza i u opremi teksta (uvodi, podnaslovi i podrubnice ili podnožne bilješke).

Bibliju Hrvatskoga biblijskoga društva njezin anonimni prireditelj predstavlja kao knjigu „koja čita čitatelja“ (*Predgovor*, str. III). Istodobno tomu čitatelju – kojemu se obećava kako će sâm biti čitan – nudi nesigurnost u pamćenju i razumijevanju, jer mu se ista jezična stvar predstavlja na više načina.

https://dijalog.hr/wp-content/uploads/2026/06/Jeruzalem_7604_snimio_Igor_Brautovic.webp

Vrata svetog Stjepana u Jeruzalemu na istočnoj strani prema Maslinskoj gori. U X. stoljeću prije krista zvana su Jerihonska vrata, u VI. stoljeću Benjaminova vrata

(Jeremija 37,12 jer su vodila prema području toga plemena). Blizu njih se rodila Gospa. u Evanđeljima se zovu Ovčja vrata. Odatle je Isus počeo križni put. Blizu njih je kamenovan sv. Stjepan. Križari su iz zvali Jošafatova vrata. Od XIX. stoljeća zovu iz Lavlja vrata.

Neke nepotrebne tuđice u samozvanom „hrvatskom standardnom prijevodu“ Biblije

park > voćnjak, perivoj

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva čita se: „Uredio sam vrtove i parkove, a u njima zasadio svakojake voćke“ (*Propovjednik* 2, 5).

Park je anglicizam kojim je prevedena hebrejska riječ *pardes* koja znači: ‘šuma’, ‘voćnjak’, ‘perivoj’.

Voćke se sade u voćnjaku. Tom logikom objekt prve rečenice ustaljeno se prevodi kao: *hortos et pomaria* (*Vulgata*: ‘vrtove i voćnjake’), „vrte i voćnjake“ (Bartol Kasić, 1632.), „vrte i voćnike“ (Petar Katančić, 1831.), „vrtove i votnjake“ (Milan Rešetar, 1895.), „perivoje i voćnjake“ (Tomislav Ladan, 1968.), „perivoje i voćnjake“ (Silvije Grubišić, 1974.), „vrtove i voćnjake“ (Ivan Vrtarić, 2016.), „vrtove i voćnjake“ (Rajko Telebar, 2020.).[1]

Septuaginta prevodi *pardes* s παράδεισος/*parádeisos*, izrazom koji se rabi u *Postanku* 2–3 za Edenski vrt i prenesen je u Novi Zavjet: „danas ćeš biti sa mnom u raju!“ (*Luka* 23, 43), „ponesen u raj“ (*Druga Korinćanima* 12, 4) i „raj Božji“ (*Otkrivenje* 2, 7).

Neki *pardes* prevode kao ‘perivoj’: „vrtala i perivoja“ (Ivan Matij Skarić, 1859.), „vrtove i perivoje“ (Ivan Evanđelist Šarić, 1942.).

A neki kao ‘vrt’: „perivoje i vrtove“ (Lujo Bakotić, 1933.).

Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva (2025.) preuzima protestantski prijevod zvan *Biblija suvremeni hrvatski prijevod* (Teksas – Bjelorus, 2020.) koji na tom mjestu ima: „vrtove i parkove“. A tako ima i više engleskih prijevoda: *gardens and parks*.[2]

Tko da povjeruje kako je *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva „prvi prijevod na hrvatski načinjen cjelovito s izvornih jezika… bez ikakvih posrednih prijevoda“ (*Predgovor*, str. I)?

idol > kumir

Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva 260 puta rabi riječ u čijoj je osnovi latinizam *idol* (230 puta *idol*, 15 puta *idolopoklonstvo*, 8 puta *idopolopoklonik*, 6 puta *idolatrija* i jednom *idolopoklonica*).[3] Hrvatska istovrijednica *kumir* (od staroslavenskoga *kumirъ*) rabi se samo jednom (*Djela apostolska* 17, 16).

eunuh > uškopljenik

Latinizam *eunuh* pojavljuje se ukupno 18 puta, a hrvatska istovrijednica *uškopljenik* pet puta.[4]

škorpion > štipavac

Latinizam *škorpion* (od *scorpio*) znači: ‘štipavac’, ‘kliještavac’, ‘jakrep’, ‘špurak’. To je otrovna životinja, člankonožac nalik na jastoga, iz razreda pauka sa šiljastim zadkom (stražnjim dijelom tijela) na čijem se kraju (u repu) nalazi otrovni žalac. U toplim krajevima skriva se osobito u kamenim zidovima. Njegove značajke: skrivanje, iznenadni udarac i dugotrajna muka čine ga živopisnim znakom neprijateljskih sila.

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva riječju *škorpion* tri je puta prevedena hebrejska riječ *aqrab* i četiri puta grčka σκορπίος/*skorpíos*.[5] Istodobno riječju *štipavac* tri je puta prevedena hebrejska riječ *aqrab* i tri puta grčka riječ *skorpíos*.[6]

Što se korisno stječe takvim razrokim prevođenjem: 7 puta *škorpion* i 6 puta *štipavac*?

Kako da čitatelji znaju da to nisu dvije različite životinje?

prostitucija > bludničenje

Latinizam *prostitucija* pojavljuje se 53 puta u *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva u izvedenicama (imenice: *prostitutka* 40 puta, *prostitucija* 5 puta, *prostituiranje* 2 puta; glagol *prostituirati* 6 puta).[7] Istodobno 114 puta pojavljuju se riječi u čijoj je osnovi *blud* (glagol *bludničiti*, imenice: *blud*, *bludnica*, *bludničenje*, *bludnik*, *bludništvo*, *bludnost*, pridjev *bludnički* i prilog *bludno*).[8]

Za iste osobe (Rahaba) rabe se riječi *bludnica* i *prostitutka*, za isto ponašanje riječi *bludništvo*, *bludnost* i *prostitucija*, odnosno *bludničenje* i *prostituiranje*, pa je veliko pitanje što se postiže uvođenjem višestruka nazivlja za isti sadržaj.

keramičar > lončar

Lončar je osoba koja mijesi, oblikuje i peče predmete od ilovače (gline): lončarske proizvode (lonce, vrčeve, ćupove, šalice, čaše i drugo posuđe), opeku i crijep. U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva osnova te riječi pojavljuje se ukupno 20 puta u imenici *lončar* i pridjevima *lončarev* (*Daniel* 2, 41; *Matej* 27, 7), *lončarov* (*Jeremija* 18, 3.4.6; 19, 11) i *lončarski*.

Teško je dokučiti zašto *lončarev* i *lončarov* nije ujednačeno na jedan lik.

A još teže zašto se u *Sirahu* 27, 5 pojavljuje riječ *keramičara* i to u okružju u kojem se ne misli na radnika koji postavlja keramičke pločice (što keramičar u razgovornom jeziku znači), nego na lončara koji peče glinu: „Posude keramičara iskušava peć, čovjek se kuša u svojem raspravljanju“?

demon > zloduh

Hebrejska riječ za zloduha jest *šêḏîm*: ‘zloduh’, ‘bijes’, ‘nečastivi’ (usp. turcizam *šejtan*), grčka δαιμόνιον/*daimónion*: ‘zli duh’, ‘nečisti duh’, ‘zloduh’, ‘duh pakleni’, ‘bijes’.

Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva 31 put rabi grecizme (29 puta imenicu *demon* i dva puta pridjev *demonski*),[9] a 20 puta rabi domaću riječ *zloduh*.[10] Ne upućuje čitatelja da je to isto.

Da stvar bude gora, riječ δαιμόνιον/*daimónion* u grčkim izvornicima Staroga Zavjeta pojavljuje se 9 puta, a Novom Zavjetu 63 puta, ukupno u Svetom Pismu 72 puta. A *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva tu jednu riječ prevodi s pomoću sedam različitih izraza: *božanstva*, *demon*, *đavao*, *đavolski*, *nečisti duh*, *zao duh* i *zloduh*.[11] Čitatelja se zbunjuje kada nije jasno naznačeno da svi ti različiti izrazi znače isto: duha nečistoga.

Demon se prevodi kao đavao

Prevođenje jedne strane riječi (*demon*) drugom stranom riječju (*đavao*) zbunjuje čitatelje, jer bi uporaba riječi *đavao* trebala biti pridržana za ona mjesta gdje u grčkom izvorniku stoji διάβολος/*diábolos*: ‘vrag’, ‘đavao’ (staroslavenski *djavolъ*). A to je (samo) na tri mjesta u Starom Zavjetu i na 38 mjesta u Novom Zavjetu.

Namjesto toga, *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva prevodi riječ *diábolos* na sedam različitih načina: ‘đavao’, ‘protivnik’, ‘mrzitelj’, ‘klevetnik’, ‘Sotona’, ‘đavlov’, ‘đavolski’[12] ili ga uopće ne prevodi (*Luka* 4, 6).

Ali to nije sve. Riječju *đavao* prevode se i mjesta gdje u grčkom ne postoji riječ *diábolos*, nego je napisano:

- δαιμόνια/*daimónia*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduha’ (*Marko* 16, 9)
- δαιμόνια/*daimónia*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduhe’ (*Matej* 7, 22; 9, 34; 12, 24.27.28; *Marko* 3, 15.22; 9, 38; 16, 17)
- δαιμόνιον/*daimónion*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduh’ (*Marko* 7, 29.30)
- δαιμόνιον/*daimónion*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduha’ (*Marko* 7, 26)
- Δαιμόνιον/*Daimónion*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduhom’ (*Matej* 11, 18)
- δαιμονίου/*daimoníū*, pa bi trebalo prevesti ‘zloduh’ (*Matej* 9, 33)
- δαιμονίων/*daimoníōn*, pa bi trebalo prevesti ‘vragova’ ili ‘vražji’ (*Marko* 3, 22; *Prva Timoteju* 4, 1)
- πειράζων/*peirázōn*, pa bi trebalo prevesti ‘napasnik’ (*Matej* 4, 3)
- Σατανᾶ/*Satanã*, pa bi trebalo prevesti ‘Sotono!’ (*Matej* 4, 10; 16, 23)
- Σατανᾶν/*Satanãn*, pa bi trebalo prevesti ‘Sotonu’ (*Matej* 12, 26)
- Σατανᾶς/*Satanãs*, pa bi trebalo prevesti ‘Sotona’ (*Matej* 12, 26).

U *Jakovljevoj* 3, 15 grčki pridjev δαιμονιώδης/*daimoniṓdēs*: ‘zlodušni’, ‘vražji’, ‘demonski’, prevodi se pridjevom „đavolska“, dakle drugim grecizmom.

Dakle, na ukupno 23 mjesta tuđicom *đavao* prevode se tri druge riječi (zloduh, napasnik i Sotona).

U nepotpisanom *Predgovoru* (str. II) tvrdi se: „čitatelju se nudi […] takav prijevod koji čuva dostojanstvo izvornika“. Doista? Kako „čuva“, ako *čuvati* znači ‘brinuti se da se što ne ošteti’, ‘paziti da se što ne izgubi’?

Ne dovodi li takvo prevođenje u pitanje povjerenje u vjernost čitava prijevoda?

Je li umetanje jedne strane riječi kao prijevod za nekoliko drugih čestito, strukovno vjerodostojno i ičim opravdano?

Ne relativizira li takav prijevod Biblije svetost Božje riječi?

Ne dopušta li njezino izvrtanje i obezvrjeđivanje?

dinastija

„Ovako ću skončati izraelsku dinastiju“ (*Hošea* 1, 4). Ali u hebrejskom izvorniku stoji: *wəhišbattî mamləḵūṯ bêṯ yiśrā’êl*.

Što prijašnji hrvatski prijevodi točno prevode:„i počivat učinit ću kraljestvo kuće Israela“ (Petar Katančić, 1831.)„i razrušiti ću kraljevanje Israelove kuće“ (Ivan Matij Skarić, 1860.)„i ukinut ću kraljevstvo doma Izraelova“ (Lujo Bakotić, 1933.)„i ukinut ću kraljevstvo kuće Izraelove“ (Ivan Evanđelist Šarić, 1942.)„i dokončat ću kraljevstvo doma Izraelova“ (Zvonimir Mrkonjić, 1968.)„doma Izraelova dokončat ću kraljevstvo“ (Silvije Grubišić, 1983.)„i ukinut ću kraljevstvo domu Izraelovu“ (Ivan Vrtarić, 2016.)„i dokinut ću kraljevstvo doma Izraelova“ (Rajko Telebar, 2020.)

Odakle godine 2025. latinizam „dinastija“? Iz nekih suvremenih prijevoda na europske jezike.

Bet na hebrejskom znači ‘dom’, ‘kuća’. Može značiti i dvor; vladarsku, dinastijsku, kraljevsku kuću; niz vladara iste loze: „Tvoja [Davidova] kuća“ (*Druga Samuelova* 7, 16), „dom Davidov“ (*Prva o kraljevima* 12, 19; *Druga Ljetopisa* 10, 19; *Psalam* 122, 5; *Izaija* 7, 2.13; *Jeremija* 21, 12; *Zaharija* 12, 7.8.10.12; 12, 12; *Luka* 1, 27; 2, 4), „kuća Davidova“ (*Prva o kraljevima* 12, 20; 14, 8; *Druga o kraljevima* 17, 21; *Izaija* 22, 22), „kuća Ahabova“ (*Druga o kraljevima* 10, 30).

Ako su odlučili tako osuvremeniti biblijski jezik, zašto *dinastija* nije na svim tim mjestima?

kaca > badanj, žetak

Redaktori *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva više vole talijanizam *kȁca* (od talijanskoga *cazza*), koji imaju četiri puta,[13] nego stare hrvatske riječi bȁdanj i žétak, kojih uopće nemaju. Ili ih ne poznaju, pa su zato preuzeli talijansku riječ.

Badanj (praslavenski *bᵇdᵇnᵇ) drvena je posuda za grožđe; bačva bez gornjega poklopca, visoka oko 2 m, napravljena od drva (hrasta/duba, duda/murve, jelovine, bukovine) u kojem vri grožđe, smokve, šljive.

Žetak (praslavenski *žętᵇk) donja je polovica bačve, puno niža od badnja, gdje se grožđe ožimlje, u nju se melje grožđe prije pretakanja u badanj, ili pretače vino iz badnja ili iz bačve da se makne talog iz bačve.

mandragora > ljubavčica, bunovina

Hebrejska riječ *dudaim* na šest je mjesta prevedena grecizmom *mandragora*,[14] iako postoje domaći nazivi: ‘ljubavčica’ ili ‘bunovina’. K tome je na dva mjesta (str. 31 i 841) nepotpuno protumačeno da je to malena biljka jedenje čijega korijenja pomaže ženi da lakše začne, a prešućeno je da je to afrodizijak, analgetik, delirijant, halucinogen, narkotik i opijat.

materijal > gradivo, spisi

Uvodi u četiri biblijske knjige govore o „materijalu“,[15] iako bi bilo razumljivije reći da su „evanđelisti dijelili podlogu“ ili „spise“, da su „crpili gradivo za pisanje svojih evanđelja“, da „posebno gradivo sadržava vrlo stare predaje koje upućuju na Palestinu“ ili da „polovicu Lukina evanđelja čini ‘posebno gradivo’ (evanđelje djetinjstva, Isusovo rodoslovlje, prispodobe i izvješća o uskrsnuću)“.

materijalan > tvaran, imovinski, novčani

Pridjev *materijalan*, preuzet iz latinskoga istisnuo je hrvatske riječi ‘tvaran’, ‘imovinski’ ili ‘novčani’ u uvodu u *Siraha* (*materijalnim*, str. 860) i u prijevodu *Prve Korinćanima* 15, 44.46 (tri puta *materijalno*). Istodobno imenica *tvar* rabi se devet puta,[16] pridjev *novčani* tri puta.[17]

metal > kovina

Latinizam *metal* znači ‘kov’, ‘kovina’, ‘rudnik’, ‘ruda’. *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva sadržava imenicu *metal* jednom i pridjev *metalni* četiri puta.[18] Istodobno ima 12 puta imenicu *kovina*.[19] Čemu onda pet puta strana riječ? Pomaže li se time boljoj razumljivosti?

tradicija > predaja

Latinizam *tradicija* znači prenošenje, predaja. Riječ *Predaja* stručni je izraz u kršćanskom vjerovanju i teologiji za usporedni izvor Objave, uza Sveto Pismo. *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva sadržava imenicu *predaja* 25 puta. Ali, u popratnim tumačenjima 28 puta rabi imenicu *tradicija* i dva puta pridjev *tradicionalno*.[20]

Prijevod ili prijepis?

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva čita se:

„Zav la-zav, kav la-kav, zeer šam, zeer šam“ (*Izaija* 28, 10) i
„Zav la-zav, kav la-kav, qit zeer šam, zeer šam!“ (*Izaija* 28, 13).

Je li to prijevod ili prenošenje hebrejskoga teksta preslovljena na latinicu? Nema bilješke da je to tekst s nekoga drugoga jezika u hebrejskom izvorniku, da bi ostao nepreveden, a ako je izvornik na hebrejskom, zašto nije preveden, kao u *Septuaginti* i *Vulgati*, nego preslovljen?

Kamo bi se došlo s razumijevanjem (i uvježbavanjem hebrejskoga) da se cijela Biblija tako preslovi, da se može slušati u izvorniku, a onda možda pokoja riječ i prevede?

K tome, hebrejski izvornik uopće ne zvuči tako. Podebljano ističem riječi koje nisu prenesene u „hrvatski prijevod“: „**kî** ṣaw lāṣāw **ṣaw lāṣāw**, qaw lāqāw **qaw lāqāw**; zə‘êr šām zə‘êr šām“ (*Izaija* 28, 10) i: „ṣaw lāṣāw **ṣaw lāṣāw** qaw lāqāw **qaw lāqāw**, zə‘êr šām zə‘êr šām“ (*Izaija* 28, 13). Zašto „prevoditelj“ nekada ispušta ponavljanja (*zav la-zav* i *kav la-kav*), a nekada ne ispušta (*zeer šam*)?

Dakako, osim tih ispuštanja, postavlja se pitanje: Odakle u hrvatskom „prijevodu“ u *Izaiji* 28, 13 riječ „qit“?

Prema zaključku o shizoglosiji

Shizoglosija (od grčkoga σχίζω/*skhízō* ‘cijepam’ i γλῶσσα/*glõssa* ‘jezik’, stanje rascjepa, podvojenosti, raskoraka jezika) jest „jezična bolest koja se može pojaviti kod govornika ili pisaca koji su izloženi više nego jednoj inačici vlastitoga jezika“.[21]

Istoznačne ili bliskoznačne dvostrukosti mogu izazivati shizoglosične osjećaje, jer je „sâm smisao svakoga standarda u uklanjanju nefunkcionalnih dvostrukosti i višestrukosti, u jeziku i svagdje drugdje“.[22]

Iako se tvrdi da je *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva prevođena isključivo s hebrejskoga, aramejskoga i grčkoga „bez ikakvih posrednih prijevoda, kako se u prošlosti činilo“ (*Predgovor*, str. I), očito je da je to dvosmislenost, a izravni dokaz tomu jest količina latinizama, anglicizama i europeizama, kojih u prijevodu uopće ne bi bilo da se prevodilo isključivo i izravno s tih izvornih jezika.

Hrvatska jezična kultura i tuđice

Nazivlje koje se rabi mora biti dosljedno. A u *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva nije dosljedno.

Hrvatska humanistika stoji na stajalištu: „Preuzimanjem stranih naziva ne ulazi se u bît onoga što se njima naziva, pa niti u pravo značenje samih tih naziva“.[23]

Jezični zahtjev *Udžbeničkoga standarda* jest: „U udžbeniku se izbjegavaju nepotrebne tuđice“ (br. 2.5.9., Narodne novine, br. 65/13; prije toga: 7/07, 63/03). Zašto to nije primijenjeno na „Bibliju hrvatski standardni prijevod“? Nije li i Biblija po svojoj namijeni zapravo udžbenik, „nastavno i odgojno-obrazovno sredstvo koje omogućuje primjenu suvremenih nastavnih strategija poučavanja i učenja te nastavnih metoda (komunikacijske, iskustvene, projektne, problemske, egzemplarne i dr.), upućuje na druge izvore za stjecanje znanja i potiče na proširivanje i produbljivanje znanja“ (isto, br. 2.3.1.)?

Opće je pravilo da se strani izrazi rabe jedino ako u hrvatskom jeziku za takve izraze nema hrvatske riječi koja bi odgovarala smislu, značenju i sadržaju strane riječi ili kada ta strana

riječ označava osobit kulturni ili stručni pojam. To je osnovno načelo hrvatske jezične norme i kulture. *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva ne drži se toga načela.

Kako bi se očuvala čistoća i izražajnost jezika, uobičajeno je prednost dati izrazima uvriježenima u hrvatskoj književnojezičnoj predaji. *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva to nije učinila. Namjesto da daje dobar primjer, ona je postala primjer kršenja hrvatske jezične kulture.

Od istoga autora

Susreti s *Biblijom* Hrvatskoga biblijskoga društva

Dometi i granice *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva

Novi prijevod Biblije nema službeno odobrenje

Prijevod *Luke* 15, 13 u novoj Bibliji opovrgava njezinu promidžbu

Krivotvorili Pavla da ne pobija Luthera

Žrtve trgovanja riječju Božjom

Židovski poučak majkama i društvu

[1] Tako i na engleskom imaju prijevodi katoličke i anglikanske predaje: *gardens and orchards*: Douay-Rheims Bible, American King James Version, International Standard Version, Jubilee Bible 2000, King James 2000 Bible, King James Bible,Webster's Bible Translation.

[2] American Standard Version, Berean Study Bible, Darby Bible Translation, English Revised Version, English Standard Version, God's Word® Translation, Holman Christian Standard Bible, Net Bible, New American Bible, New American Standard Bible, New International Version, New Living Translation i World English Bible.

[3] *idolatrija* (str. 181, 385, 853, 979, 1191, 1474)
idolopoklonstva (str. 192, 986, 1071, 1139; *Prva Korinćanima* 10, 14)
idolopoklonstvu (str. 843; *Prva Petrova* 4, 3)
idolopoklonstvo (*Prva o Samuelu* 15, 23; str. 375, 615, 950, 977; *Ezekiel* 43, 9; str. 1378; *Galaćanima* 5, 20)

idopolopoklonika (str. 1114)
idopolopoklonicu (str. 1463)
idopolopoklonik (str. 330; Efežanima 5, 5)
idopolopoklonicima (*Prva Korinćanima* 5, 10; *Otkrivenje* 21, 8)
idopolopoklonici (*Prva Korinćanima* 6, 9; 10, 7; *Otkrivenje* 22, 15)

[4] *eunuh* (*Estera* 2, 3.15; *Izaija* 56, 3)
eunuha (*Estera* A, 12.14.17; 1, 9.12; 2, 14.21; 4, 5; 6, 2; 7, 9; *Sirah* 30, 20)
eunuhu (*Judita* 12, 11; *Mudrost* 3, 14; *Sirah* 20, 4)
uškopljeni (*Izaija* 38, 7)
uškopljenik (*Djela apostolska* 8, 27.34.36.39)

[5] *škorpiona* (*Sirah* 26, 7)
škorpioni (*Sirah* 39, 30; *Otkrivenje* 9, 10)
škorpionima (*Druga Ljetopisa* 10, 11.14; *Ezekiel* 2, 6; *Luka* 10, 19)

[6] *štipavaca* (*Ponovljeni zakon* 8, 15)
štipavcima (*Prva o kraljevima* 12, 11.14)
štipavca (*Luka* 11, 12; *Otkrivenje* 9, 5)
štipavci (*Otkrivenje* 9, 3)

[7] *prostitucija* (*Ponovljeni zakon* 23, 19)
prostituciji (*Ezekiel* 23, 3)
prostitucijom (str. 91, 122)
prostituciju (*Joel* 4, 3)
prostituirala (*Levitski zakonik* 19, 29; *Ezekiel* 16, 28; 23, 19)
prostituirali (*Levitski zakonik* 20, 5)
prostituiranja (*Ezekiel* 16, 33)
prostituiranjem (*Levitski zakonik* 21, 9)
prostituirati (*Hošea* 3, 3; *Amos* 7, 17)
prostitutka (*Postanak* 38, 24; *Levitski zakonik* 19, 29; *Sirah* 26, 22; *Jošua* 6, 17; *Sudci* 11, 1; *Mudre izrjeke* 23, 27; *Sirah* 26, 22; *Jakovljeva* 2, 25)
prostitutkama (*Druga o Makabejcima* 6, 4; *Mudre izrjeke* 29, 3; *Sirah* 9, 6; 19, 2; *Hošea* 4, 14)
prostitutke (*Postanak* 38, 21.22; str. 202; *Ponovljeni zakon* 23, 18; *Jošua* 2, 1; 6, 22; *Prva o kraljevima* 3, 16; str. 351; *Prva o kraljevima* 15, 12; 22, 38; str. 363, 392, 620; *Mudre izrjeke* 6, 26; *Jeremija* 3, 3; str. 1056; *Ezekiel* 16, 31; str. 1139; *Hošea* 9, 1; *Rimljanima* 6,

9)
prostitutki (*Postanak* 34, 31; *Druga o kraljevima* 23, 7; *Ezekiel* 16, 33; 23, 44)
prostitutkom (*Levitski zakonik* 21, 7.14)
prostitutku (*Jošua* 6, 25)

[8] *bluda* (*Otkrivenje* 9, 21; 17, 2.4; 18, 3)
bludna (*Sirah* 23, 6)
bludnica (*Postanak* 38, 15; *Prva o kraljevima* 14, 24; *Pjesma nad pjesmama* 1, 7; *Izaija* 23, 17; *Jeremija* 2, 20; 3, 1; 5, 7; *Ezekiel* 16, 41; *Nahum* 3, 4; *Hebrejima* 11, 31, str. 1473, 1474; *Otkrivenje* 17, 5.15)
bludnicama (*Mihej* 1, 7)
bludnice (*Prva o kraljevima* 22, 47; *Izaija* 23, 16; *Baruh* 6, 9; *Ezekiel* 16, 30.35; *Hošea* 2, 4; *Matej* 21, 31.32; *Luka* 15, 30; *Prva Korinćanima* 6, 15; *Otkrivenje* 17, 1)
bludnici (*Izaija* 23, 15; *Ezekiel* 23, 43; *Prva Korinćanima* 6, 9; *Otkrivenje* 22, 15)
bludnicima (*Hebrejima* 13, 4; *Otkrivenje* 21, 8)
bludnicom (*Prva Korinćanima* 6, 16; *Otkrivenje* 18, 9)
bludnicu (*Izaija* 1, 21; *Otkrivenje* 17, 16; 19, 2)
bludniče (*Hošea* 4, 12.13.14)
bludničeći (*Izlazak* 34, 16)
bludničenja (*Druga o kraljevima* 9, 22; *Ezekiel* 23, 29; *Mihej* 1, 7)
bludničenje (*Ezekiel* 16, 20.24.26.29.33; 23, 8.11.18.19.35)
bludničenjem (str. 119, 977; *Jeremija* 3, 9; *Ezekiel* 43, 7)
bludničenjima (*Ezekiel* 16, 22)
bludničenju (*Ezekiel* 16, 34.36; 23, 14.27; *Hošea* 2, 10)
bludničila (*Jeremija* 3, 6.9; *Ezekiel* 16, 16.17.26.28; 23, 5.7; 23, 30)
bludničile (*Ezekiel* 23, 3)
bludničili (*Levitski zakonik* 17, 7; *Prva Ljetopisa* 5, 25; *Otkrivenje* 17, 2; 18, 3.9)
bludničio (*Hošea* 9, 1)
bludničiš (*Hošea* 4, 15)
bludničit (*Izaija* 23, 17; *Hošea* 2, 10)
bludničiti (*Izlazak* 34, 15; *Ponovljeni zakon* 31, 16; *Jeremija* 3, 8)
bludnička (*Mihej* 1, 7)
bludnik (*Hebrejima* 12, 16)
bludnike (*Prva Timoteju* 1, 10
bludništva (*Matej* 5, 32; 15, 19; 19, 9; *Marko* 7, 21)
bludništvom (str. 1106, 1139, 1474)
bludno (*Otkrivenje* 2, 14.20)
bludnost (*Rimljanima* 13, 13; *Kološanima* 3, 5)
bludnosti (*Otkrivenje* 2, 21)
bludom (str. 402; *Jeremija* 3, 2; str. 1071; *Otkrivenje* 14, 8; 19, 2)
bludu (*Job* 36, 14; *Ezekiel* 16, 15; *Hošea* 4, 18)

[9] *demon* (*Tobija* 3, 8; 6, 8.14.18; *Luka* 4, 35; 11, 14)
demona (str. 499, *Tobija* 6, 16; 8, 3; *Luka* 8, 2; 11, 14.15; *Otkrivenje* 16, 14; 18, 2)
demone (*Luka* 4, 41; 9, 1; 11, 15.18.19; 13, 32)
demoni (*Luka* 8, 27.32.33.35.38; 10, 17; *Jakovljeva* 2, 19)
demonima (str. 1269)
demonom (str. 499)
demonski (*Tobija* 6, 8)
demonskih (str. 1399)

[10] *zloduh* (str. 939; *Luka* 9, 39.42)
zloduha (str. 1218; *Luka* 4, 33; *Prva Korinćanima* 10, 20.21; *Galaćanima* 4, 3.9)
zloduhe (str. 1207; *Matej* 10, 8)
zloduhu (str. 117; *Matej* 18, 17)
zlodusi (*Baruh* 4, 35; *Matej* 8, 31)
zlodusima (*Ponovljeni zakon* 32, 17; *Psalam* 106, 37; *Baruh* 4, 7; *Prva Korinćanima* 10, 20)

[11] *božanstva* (*Djela apostolska* 17, 18)
demon (*Tobija* 3, 8; 6, 8.18; *Luka* 4, 35; 11, 14)
demona (*Tobija* 6, 16; 8, 3; *Luka* 7, 33; 11, 14.15; *Otkrivenje* 16, 14; 18, 2)
demone (*Luka* 9, 1; 9, 49; 11, 15.18.19.20; 13, 32)
demoni (*Jakovljeva* 2, 19)
demoni (*Luka* 4, 41; 8, 27; 8, 33.35.38; 10, 17)
đavala (*Matej* 9, 34)
đavao (*Matej* 9, 33; *Marko* 7, 29.30)
đavla (*Marko* 7, 26)
đavle (*Matej* 7, 22; 9, 34; 12, 24.27.28; *Marko* 3, 15.22; 9, 38; 16, 17)
đavola (*Marko* 16, 9)
đavolski (*Prva Timoteju* 4, 1)
đavolskom (*Matej* 12, 24; *Marko* 3, 22)
nečistom duhu (*Luka* 8, 29)
zao duh (*Tobija* 6, 15)
zle duhove (*Marko* 1, 34.39; 6, 13; *Otkrivenje* 9, 20)
zli duhovi (*Marko* 1, 34; *Luka* 8, 30)
zlih duhova (*Luka* 8, 2)
zlim duhom (*Ivan* 7, 20; 8, 48.49.52; 10, 20.21)
zloduh (*Luka* 9, 42)
zloduha (*Luka* 4, 33; *Prva Korinćanima* 10, 20.21)
zloduhe (*Matej* 10, 8)

zloduhu (*Matej* 17, 18)
zlodusi (*Baruh* 4, 35)
zlodusima (*Baruh* 4, 7; *Prva Korinćanima* 10, 20)
zlog duha (*Tobija* 3, 17)

[12] *đavao* (*Matej* 4, 1.5.8.11; 13, 39; *Luka* 4, 2.3.5.13; 8, 12; *Ivan* 6, 70; 13, 2; *Djela apostolska* 10, 38; *Prva Timoteju* 3, 6; *Prva Petrova* 5, 8; *Prva Ivanova* 3, 8; *Otkrivenje* 2, 10; 12, 9.12; 20, 2.10)
đavla (*Mudrost* 2, 24; *Matej* 25, 41; *Ivan* 8, 44; *Druga Timoteju* 2, 26; *Hebrejima* 2, 14; *Prva Ivanova* 3, 8)
đavlov (*Djela apostolska* 13, 10)
đavlove (*Prva Ivanova* 3, 10)
đavlovim (*Efežanima* 6, 11)
đavlu (*Efežanima* 4, 27; *Jakovljeva* 4, 7)
đavolsku (*Prva Timoteju* 3, 7)
klevetati (*Titu* 2, 3, ‘đavolkati’, ‘baviti se vražjim poslima’)
klevetnice (*Prva Timoteju* 3, 11)
klevetnici (*Druga Timoteju* 3, 3)
mrzitelja (*Estera* 8, 1)
protivnik (*Estera* 7, 4)
Sotonom (*Judina* 1, 9)

[13] *kaca* (*Hošea* 9, 2)
kace (*Joel* 4, 13)
kaci (*Izaija* 63, 3)
kacu (*Sirah* 33, 17)

[14] *mandragore* (*Postanak* 30, 14.15; *Pjesma nad pjesmama* 7, 14)
mandragoru (*Postanak* 30, 14; *Pjesma nad pjesmama* 7, 13)

[15] *materijal* (str. VIII, 1199, 1257, 1271)
materijali (str. 1199)

[16] *tvar* (*Sirah* 24, 15)
tvari (*Izlazak* 30, 34; *Ponovljeni zakon* 25, 14.15; *Mudrost* 11, 17; 15, 13; str. 1109)

[17] *novčane* (*Druga o Makabejcima* 3, 7)
novčanoga (*Mudre izrjeke* 3, 14)
novčanu (*Ponovljeni zakon* 22, 19)

[18] *metala* (str. 80)
metalne (*Brojevi* 16, 3)
metalni (*Jeremija* 52, 21)
metalnih (str. 288)
metalno (*Sirah* 12, 11)

[19] *kovine* (*Brojevi* 10, 2; *Ponovljeni zakon* 9, 12.16; 27, 15; *Mudre izrjeke* 8, 19; *Izaija* 40, 7; *Ezekiel* 1, 4.27; *Habakuk* 2, 18)
kovinu (*Izaija* 40, 7; *Jeremija* 6, 27; *Malahija* 3, 2)

[20] *tradicija* (str. II, III, V, VII, 533, 627, 1042, 1235, 1243)
tradicijama (str. 1199, 1322)
tradicije (str. 100, 1199, 1235, 1294, 1457, 1458, 1459)
tradiciji (str. VII, 57, 589, 1136, 1235)
tradiciju (str. 1294)
tradicionalno (str. 179, 1163)

[21] Einar Haugen, *Schizoglossia and the Linguistic Norm*, u: Monograph Series on Languages and Linguistics (Washington: Georgetown University), br. 15/1962., str. 63.

[22] Dalibor Brozović, *Aktualna kolebanja hrvatske jezične norme u slavenskome i europskome svjetlu*, Jezik (Zagreb), 45/1998., br. 5, str. 167.

[23] Radoslav Katičić, *Načela standardnosti hrvatskoga jezika*, Jezik (Zagreb), 43/1995., br. 5, 179.